

BOEKAANKONDIGINGEN.

RENÉ HUGUENIN, *Le cancer primitif du poumon*. Etude anatomo-clinique. Préface du prof. G. ROUSSY. Parijs 1928. Masson & Cie. Prijs 50 frs.

Het is niet zoo heel lang geleden, dat de primaire kwaadaardige gezwellen van de long als een groote zeldzaamheid werden beschouwd; en nog vóór korte jaren, in onzen eigen tijd, golden zij als een weinig voorkomende aandoening. Dit is thans niet meer het geval; den laatsten tijd komen longcarcinomen ongetwijfeld veel vaker tot waarneming. Deze vermeerdering is zeker niet slechts schijnbaar, gevolg van betere diagnostiek, maar werkelijkheid. Dat bewijzen de bevindingen der patholoog-anatomen, ofschoon dezen voor het merkwaardige feit tot dusver geen verklaring konden vinden. Het boek van HUGUENIN komt dus wel op een zeer gelegen oogenblik. En dat deze monographie niet alleen om hare actualiteit van belang is, maar ook om haren inhoud, daarvoor is zeker wel de voorrede een borg, die des schrijvers leermeester, prof. GUSTAVE ROUSSY aan het werk heeft meegegeven. Indien de uitnemende patholoog-anatoom te Parijs van dit boek getuigt: „nul doute que ce livre marque une date dans l'histoire des cancers du poumon”, kan men zeker zijn, dat een ernstige studie ervan de moeite alleszins loont. Zoover ik weet, bestaat er dan ook geen monographie over het primaire longcarcinoom uit de laatste jaren, waarin het onderwerp met een zoo groote nauwkeurigheid en volledigheid behandeld wordt. De schrijver heeft zich jaren lang met de studie der longgezwollen bezig gehouden. Niet alleen in de sectiezaal en met het microscoop, maar ook in de kliniek. Hij heeft de literatuur met grooten vlijt bestudeerd en diep over alle vragen nagedacht. Dat hij, die hetgeen over dit onderwerp geschreven is zoo uitstekend kent, zich herhaaldelijk beroept op de opvattingen van DE VRIES in zijn uitnemende verhandeling in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* in 1926, bewijst hoeveel belang, ook buiten onze grenzen, aan dit werk van den Amsterdamschen geleerde wordt gehecht. Wat mij bij het lezen van dit boek het meest getroffen heeft, is de degelijkheid en de critische zin van HUGUENIN. Nooit laat hij zich er toe verleiden vooropgezette meeningen door gewrongen redeneering te bewijzen. Integendeel, hij weegt alle argumenten af en betracht in zijn gevolgtrekking de onpartijdigheid, die der wetenschap betaamt, maar niet altijd door hare volgelingen in het oog wordt gehouden. Ook, wie zich minder thuis gevoelt op het terrein der morphologie, zal het hoofdstuk over de pathologische anatomie in dit werk met groot genoegen lezen. De schrijver maakt er geen geheim van, hoe voorzichtig men naar zijne meening zijn moet bij het beschouwen en uitleggen der microscopische beelden. Het longsarcoom houdt hij voor zeldzaam. De meeste, als zoodanig beschreven gevallen, moeten naar zijn meening als carcinoom worden beschouwd. Zijn opvattingen strooken grootendeels met die van DE VRIES in zijn bovengenoemde voordracht. Niet minder belangrijk dan het hoofdstuk over de pathologische anatomie, is

het deel, dat de kliniek behandelt. Terecht waarschuwt de schrijver er tegen, een carcinoom van de long onwaarschijnlijk te noemen, omdat de beroemde „bessengelei” sputa ontbreken; want dit verschijnsel komt zelden voor, ofschoon kleinere en grootere hoeveelheden bloed bij de uitwerpselen veelvuldig gedurende het beloop der ziekte worden aangetroffen. Zonder er veel aan te hechten, maar uit praktische overwegingen, geeft hij een bruikbare indeeling der longcarcinomen. Hij bespreekt de groote waarde van het Röntgenologische onderzoek, wijst terecht op het veelvuldig voorkomen van temperatuursverhooging bij deze ziekte, en geeft nog talloze nuttige wenken, waarmede ieder practicus zijn nut zal kunnen doen en waarvan ieder die over een grootere ervaring van deze ziekte beschikt, de juistheid zal erkennen. Volkomen terecht merkt hij op, zoo ook al geen enkel verschijnsel op zich zelf pathognomonisch moge zijn voor het longcarcinoom, het geheele ziektebeeld dikwijls toch heel wel veroorlooft de diagnose te stellen.

De uitvoering van het werk, dat bij MASSON verschenen is, is voortreffelijk en de fraaie platen verduidelijken ten zeerste den tekst. Het boek zij velen aanbevolen.

HIJMANS VAN DEN BERGH.

Dr. H. C. RÜMKE, *Inleiding in de karakterkunde*. Volksuniversiteitsbibliotheek, Haarlem, BOHN, 1929, 248 bldz. Prijs / 1.90.

Hoewel het begrip karakter niet vast omljnd is, zijn er vele „karakterologieën”. RÜMKE zet zoo helder en systematisch mogelijk de verscheiden leeringen van KLAGES, HEYMANS, PFÄNDER, ADLER e. a. uiteen, waarbij hij de aanvalbaarheid van alle karakterologie niet ontkent, maar toch vooral op het belang er van wijst.

Het zwaartepunt valt op den leer van KLAGES. Voor deze is de taal het uitgangspunt voor de studie van psychische eigenschappen; bij de opstelling van zijn schema, waarmede hij het menschelijke karakter kenschetst „bouwt hij op de gegevens, die de taal in tal van uiterst fijne, nog niet goed doorwerkte schakeeringen heeft vastgelegd”. Doordat KLAGES zoo uitgaat van al wat de woordenschat van het leven biedt, neemt hij in zijn karakterologie begrippen en waardeeringen uit heel andere gebieden dan de gewone natuurwetenschappelijk georiënteerde psychologie op. Ethische, aesthetische, religieuse en andere begrippen kinken dan bij de kenschetsing van het „karakter” mede, en maken, dat de psychiatrisch of biologisch ingestelde psycholoog vaak het gevoel heeft, dat KLAGES' leer buiten zijn gebied valt. Soms lijkt het meer Taalkunde te zijn. KLAGES zelf wijst er ook op, dat „de uitgangspunten van de indeeling in de qualiteit van het karakter niet zuiver karakterologisch zijn, doch diep wortelen in metaphysische overtuigingen”. Toch tracht KLAGES, en RÜMKE niet minder, een aansluitende verhouding van de karakterologie tot de biologie te vinden.

Het is RÜMKE's groote verdienste in het warnet der vele karakterologieën lijnen aan te geven, ze te vergelijken, en naar een zoo goed mogelijke synthese te streven. Als hij zegt: „dat het goede